

Multilingual Children's Speech Development

JĘZYK POLSKI

Multilingual Children's Speech Development

**Prezentacja: Paulina Zydorowicz (wersja angielska)
Ewa Czaplewska (wersja polska)**

Język polski

Autorki

- **Paulina ZYDOROWICZ**, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, Polska
zpaula@amu.edu.pl
- **Ewa CZAPLEWSKA**, Uniwersytet Gdański, Polska,
ewa.czaplewska@ug.edu.pl

Źródło: Zydorowicz, P. & E. Czaplewska (w druku). Polish speech development. In S. McLeod (Ed.). *The Oxford handbook of speech development in languages of the world*. Oxford University Press.

Język polski

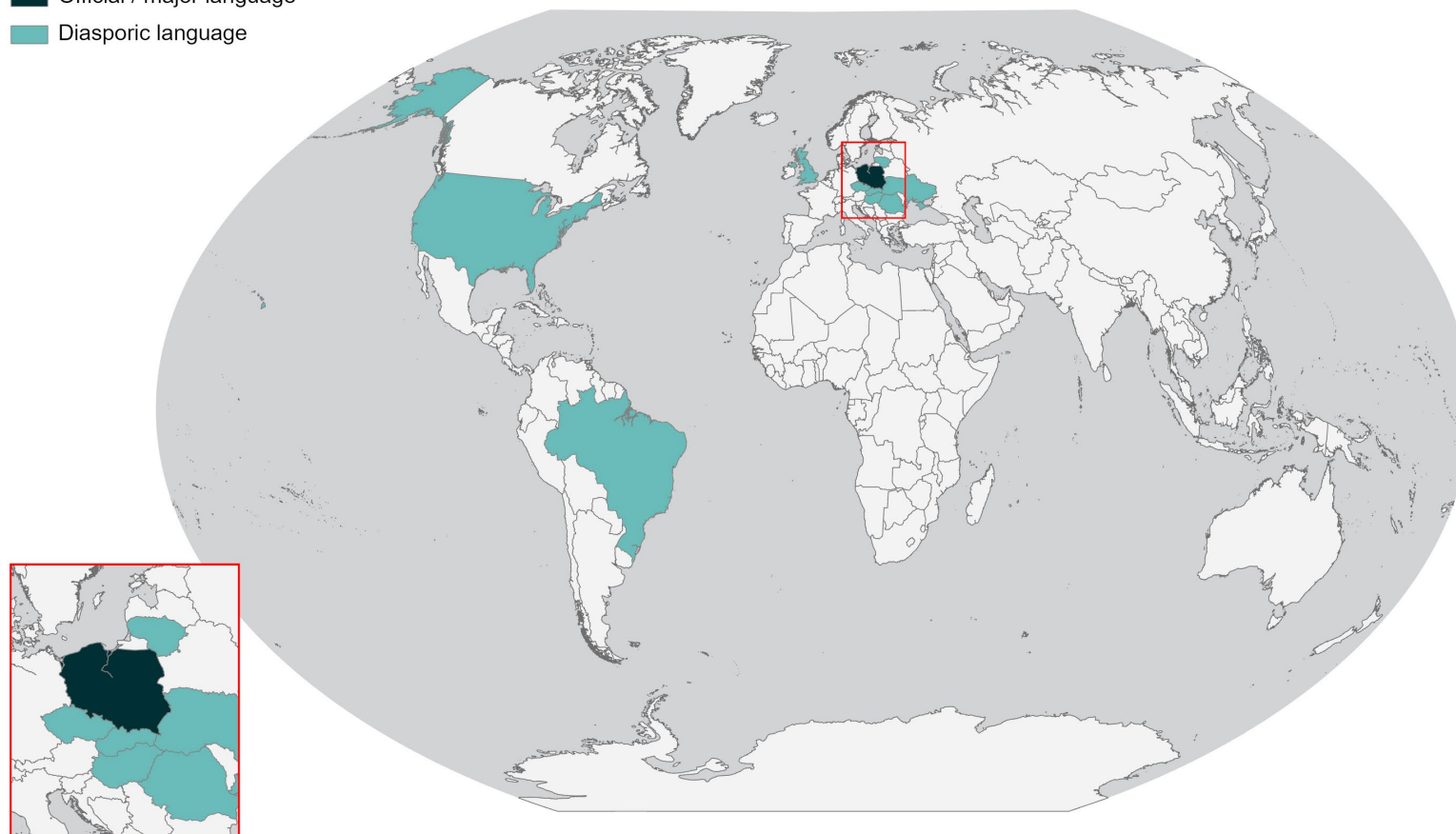
- **Powszechnie używany**
 - w Polsce
- **Dialekty**
 - Wielkopolski
 - Małopolski
 - Mazowiecki
 - Śląski
 - Nowe dialekty mieszane

W ramach języka ogólnopolskiego wyróżniamy dwa rodzaje normatywnej wymowy: warszawską i poznańsko-krakowską

- **Pisanie**
 - Od strony lewej do prawej. Alfabet łaciński (pismo rzymskie)

Mapa języka polskiego

- Official / major language
- Diasporic language

Język polski

Elementy wymowy

- **Spółgłoski (33):** /p, b, t, d, k, g, c, ɟ, f, v, s, z, ʃ, ʒ, ɕ, ʐ, x, ts, dz, tʂ, dʑ, tɕ, dʒ, m, n, ɲ, ŋ, r, l, w, ɥ, j, j̥/ (Jassem 2003)
- **Grupy spółgłoskowe:** np. początkowe, środkowe i końcowe
 - Początkowe: dźwięczność narastająca /prV, pʂV/, odwrócenia /stV, rvV/ i plateaus /mnV, ssV/
- **Samogłoski (6):** /i, i̯, ε, a, ɔ, u/ (Jassem 2003)
- **Tony (0):** None
- **Ograniczenia fonotaktyczne:** $C_{(0-4)}V_{(0-2)}C_{(0-5)}$
- **Prozodia:** Język polski jest umiejscowiony na kontinuum pomiędzy rytmem akcentowym i sylabicznym

Język polski

Wiek nabywania

■ Spółgłoski

- Wczesne /p, b, t, d, k, g, m, n, ŋ/
- Środkowe /l, w, s, z, ts, dz, ɛ, ɛ̃, tɛ, dʒ, f, v, x/
- Późne /ɕ, ʑ, tɕ, dʒ r/

■ Grupy spółgłoskowe

- Najczęściej występują grupy spółgłoskowe w środku wyrazów, następnie na początku wyrazów, a najrzadziej na końcu

■ Samogłoski

- Wczesne /i, i̯, ɛ, a, ɔ, u/
- Późne /ɔ̃/, /ɛ̃/ (zwane samogłoskami nosowymi)

■ Tony

- Nie dotyczy

Język polski

Rozwój artykulacji

■ Procent poprawności

- Wiek nabycia poszczególnych spółgłosek podają Bryndal (2015) i Sołtys-Chmielowicz (1998)

■ Zrozumiałość

- Dane niedostępne

■ Typowe wzorce fonologiczne

- Redukcja grup spółgłoskowych
- Usunięcie ostatniej głoski
- Metateza
- Lateralizacja /r/
- Substytucja
- Palatalizacja
- Depalatalizacja
- Ubezdźwięcznienie obstruentów

Język polski

Dzieci z zaburzeniami artykulacji

- **Inne określenia**
 - *wady wymowy, dyslalia*
- **Badania naukowe skupiają się na**
 - diagnozie zaburzeń artykulacji i identyfikacji wspólnych wzorców fonologicznych
 - zaburzeniach artykulacji przy rozszczepach podniebienia , zaburzeniach słuchu, wadach zgryzu
- **Badania (przykłady)**
 - Kurkowski (1996): dzieci z zaburzeniami słuchu
 - Konopska (2006): badanie dzieci, adolescentów i dorosłych z wadami zgryzu
 - Pluta-Wojciechowska (2011): dzieci z rozszczepem podniebienia
 - Ostapiuk (2013): dzieci i dorośli z ankyloglosją

Język polski

Diagnoza zaburzeń artykulacji

- **100-wyrazowy Test Artykulacyjny** (Krajna, 2008)
- **Test Powtarzania Pseudo słów (TPP)** (Szewczyk i in., 2015)
- **Skala umiejętności fonologicznych** (Koźniewska i Matuszewski, 2003)

Język polski

Terapia zaburzeń artykulacji

- **Strategiczna metoda usprawniania realizacji fonemów SMURF** (Pluta-Wojciechowska 2018a)
- **Fizjologiczna terapia miofunkcjonalna FTM** (Pluta-Wojciechowska 2018b)

Bibliografia

Rozdział w książce

- Zydorowicz, P., & E. Czaplewska (w druku). Polish speech development. In S. McLeod (Ed.). *The Oxford handbook of speech development in languages of the world*. Oxford University Press.

Prezentacja

- Zydorowicz, P. & E. Czaplewska (2023). *Polish: Multilingual children's speech development*. Charles Sturt University, Australia.

<https://www.csu.edu.au/research/multilingual-speech/languages>

- Sharynne McLeod, Charles Sturt University, Australia
- Helen L. Blake, University of Technology Sydney, Australia